

ONDERZOEKSVRAGEN

BIJ DE ONTWIKKELING VAN EEN BILLIJK MECHANISME VOOR DE FINANCIERING
VAN DE KOSTEN TEN GEVOLGE VAN VERONTREINIGING MET PFAS EN ANDERE
ZORGWEKKENDE STOFFEN.

INHOUD

1	Situering	2
2	Onderzoeksvragen	2

1 SITUERING

De Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu, uitgebreid tot de federale Ministers bevoegd voor Binnenlandse Zaken, Landbouw, Defensie en Economie en de Ministers bevoegd voor Financiën en Volksgezondheid, besliste op 19 december 2023 om een werkgroep op te richten, die de mogelijkheden en modaliteiten uitwerkt voor het invoeren van een billijk mechanisme voor de financiering van de kosten die het gevolg zijn van de wijdverspreide verontreiniging met in eerste instantie PFAS, en ook door andere zorgwekkende stoffen, voor zover van toepassing na evaluatie door deze werkgroep.

De UICL bevestigde daarbij dat

- dit mechanisme ervoor moet zorgen dat de kosten gedragen worden door de actoren in de toeleveringsketen van deze stoffen, en niet door de (nog nader af te bakenen) actoren die niet op de hoogte waren, of niet op de hoogte konden zijn van milieu- en gezondheidsschade en de effecten van deze stoffen;
- er in eerste instantie een financieringsmechanisme voor de vergoeding van PFAS-schade dient te worden ontwikkeld en er daarna de mogelijkheid wordt nagegaan om ook andere zeer zorgwekkende en potentieel zorgwekkende stoffen in het financieringsmechanisme op te nemen.

De UICL werkgroep wordt gevraagd om, waar nodig via studies, minstens volgende aspecten uit te klaren:

- De reikwijdte van het beoogde financieringsmechanisme, zoals:
 - o Wie wordt aan de ene kant gevat als actoren in de toeleveringsketen, en aan de andere kant als de actoren die niet op de hoogte waren, of niet op de hoogte konden zijn van milieu- en gezondheidsschade en de effecten van PFAS?
 - o Over welke schade het gaat (historische verontreiniging, potentiële toekomstige schade, milieuschade, gezondheidsschade,...)?
- De praktische uitwerking van een financieringsmechanisme, waarbij het meest aangewezen systeem wordt gezocht;
- Wie welke beslissingen kan nemen bij het beheer van het mechanisme;
- De link met vergelijkbare mechanismen in buurlanden en evoluties op Europees en internationaal niveau.

Tegen 25 januari 2024 dient een overzicht van onderzoeksvragen geformuleerd te worden en een voorstel van een verdeling van uit te voeren studies tussen de verschillende entiteiten voorgelegd te worden.

We spreken over een ‘mechanisme’ omdat er een samenspel noodzakelijk is van diverse en complementaire instrumenten en/of regelingen die samen in staat zijn om de sanering en monitoring van ZZS aan te pakken.

2 ONDERZOEKSVRAGEN

Onderstaande onderzoeksvragen hebben in eerste instantie betrekking op de ontwikkeling van een duurzaam financieringsmechanisme voor de sanering van PFAS-verontreiniging in het leefmilieu, met inbegrip van monitoringsactiviteiten (incl. biomonitoring) die tot doel hebben om zo goed mogelijk in te schatten of saneringsmaatregelen nodig zijn of om de effectiviteit van saneringsmaatregelen op te volgen.

[illegible]

- lokale aanwending (gebruik) in de productie van andere goederen?
- het op de markt brengen van de betrokken stoffen? Het distribueren ervan?
- Welke hulpbronnen (informatie/kennis, financiële capaciteit, bevoegdheden,...) kunnen of moeten bij deze actoren aangesproken worden met oog op een solidaire bijdrage aan de saneringsproblematiek van PFAS (en ZZS)? Hoeveel moeten ze bijdragen, op welke basis, en hoe wordt de bijdrage bepaald?
- Welke actoren worden buiten beschouwing gelaten, omdat ze niet op de hoogte waren of konden zijn van milieu- en gezondheidsschade en de effecten van PFAS?
- Welke criteria spelen mee om te voorzien in een (co-)financiering vanuit de overheid, bijvoorbeeld in gevallen waar de verantwoordelijkheid voor vervuiling niet kan toegewezen worden aan een specifieke actor of waar het om maatschappelijke motieven niet wenselijk is om kosten (volledig) af te wentelen?
- Welke (bestaande en toekomstige) overheidsmiddelen kunnen benut worden in functie van (co- of pre)financiering? Op welke wijze en via welke instrumenten kan tegemoet gekomen worden in deze kosten?

Optimale matching tussen vraag en aanbod

- Hoe zorgen we ervoor dat de beschikbare middelen optimaal en effectief worden benut?
- Welk(e) financieringsmodel(len) biedt/bieden de meest optimale en aangewezen formule?
- Welke rollen kan men onderscheiden in de werking en het beheer van het beoogde financieringsmechanisme? Aan welke actor(en) komt de verantwoordelijkheid toe over het beheer van het mechanisme?
- Welke bestaande en mogelijk toepasbare publiek-private en private (financierings-)modellen kunnen inspiratie bieden?
- In welke mate bestaan er buiten België reeds mechanismen voor de aanpak van PFAS en/of op basis van welke financieringsmodellen zijn deze regelingen gebaseerd (incl. de sterktes en zwaktes van deze mechanismen)?
- Wat is voor elk van bovenstaande modellen de juridische grondslag om bijdragen te eisen van betrokken partijen?
- Over welk budget gaat het? Hoeveel middelen moeten worden ingezameld om te verwachten schade te kunnen opvangen?

Bovenstaande vragen worden deels door de betrokken overheden zelf uitgeklaard en deels via externe ondersteuning. De verdeling van verder onderzoek onder de betrokken overheden is tevens nog verder uit te klaren.

- (3) Een derde onderzoeksruimte bij de ontwikkeling van een duurzaam financieringsmechanisme, heeft betrekking op de **juridische implementatie en begrotingstechnische doorvertaling**. Overleg en onderhandelingen tussen de betrokken actoren (bedrijven, overheden en andere actoren) wordt best begeleid door een onafhankelijke deskundige.

Dit onderzoeksluik dient te omvatten:

- een analyse van de bevoegdheden op BE en EU niveau;
- de wettelijke basis die moet worden gecreëerd voor het ontvangen van inkomsten en het maken van uitgaven, met inschatting hoelang het zou duren om die te creëren;

[illegible]

- de kosten verbonden aan het onderhouden van het financieringssysteem, bv. qua personeel voor de opvolging en het beheer van de beschikbare middelen?

Voorstel van beslissing van de UICL

- 1) De UICL neemt kennis van de vanuit de opgerichte Werkgroep voorgelegde nota;
- 2) De UICL gaat akkoord met de hierin voorgestelde onderzoeksvragen;
- 3) De UICL vraagt om tegen ... binnen de Werkgroep een voorstel uit te werken van verdeling van de uit te voeren studies, en dit aan haar ter goedkeuring voor te leggen.

/

//